

Додаток
до наказу начальника обласної
військової адміністрації
від 28.06.2023 № 164/2023-н

ЗВІТ

про хід виконання у 2022 році Програми розвитку туризму
Хмельницької області на 2021-2025 роки

Програму розвитку туризму Хмельницької області на 2021- 2025 роки (далі – Програма) затверджено рішенням обласної ради від 15 вересня 2021 року № 53-6/2021.

Основною метою Програми є створення умов для забезпечення сталого розвитку сфери туризму у Хмельницькій області, перетворення її у конкурентоспроможну, високорентабельну, інтегровану у світовий ринок галузь, яка зможе стати вагомим чинником прискорення соціально-економічного розвитку регіону, підвищення якості життя населення, гармонійного поступу і консолідації суспільства, а також популяризації України у світі.

Протягом 2022 року фінансування заходів Програми здійснювалося за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів.

Унаслідок повномасштабного вторгнення російських військ на територію України у 2022 році відбулися зміни у сфері туризму та переорієнтація пріоритетних напрямів його розвитку. Враховуючи виклики сьогодення, частину завдань, передбачених Програмою у 2022 році, не було реалізовано у повному обсязі. Проте громадами області вживалися заходи щодо надання допомоги у прийомі, розміщенні та харчуванні внутрішньо переміщених осіб із залученням туристичних та готельних підприємств, здійснювалося облаштування туристичних об'єктів та прилеглих до них територій, розроблялися та популяризувалися екскурсії різної тематики, здійснювалося виготовлення промоційної поліграфічної та сувенірної продукції тощо.

Програмою передбачено реалізацію завдань за шістьма напрямками:

Завдання I. “Створення ефективної системи промоції туристичного потенціалу Хмельницької області”;

Завдання II. “Розвиток туристичної інфраструктури”;

Завдання III. “Покращення доступності до туристичних об'єктів області”;

Завдання IV. “Впровадження в туристичній сфері сучасних інформаційних технологій”;

Завдання V. “Інституційне забезпечення розвитку туристичної галузі в області”;

Завдання VI. “Забезпечення захисту і безпеки туристів”.

Стан виконання Завдання I.

Низкою громад області проведено роботу з формування облікових карток об'єктів культурної спадщини, паспортів туристичних об'єктів, створення бази фото- та відеоматеріалів про туристичну привабливість.

З метою популяризації туристичних об'єктів області у громадах області виготовлялися інформаційні буклети, туристичні путівники, а саме: Гуменецькою територіальною громадою видано інформаційні буклети “Туристична Гуменеччина”, путівник “Гуменецька територіальна громада запрошує”, у Гуківській громаді розроблено матеріали для буклету ”Подорожуємо Гуківською громадою”, Антонінською селищною територіальною громадою з метою ефективної промоції селища видано фотоальбоми “Наші Антоніни”, інформаційний буклет та путівник.

У місті Полонне проведено прес-тур для телеканалу “Суспільне Новини” для телемарафону “Єдині новини”, де знаходиться пам'ятка Національного значення Костел Святої Анни.

Презентовано проєкт каналу 1+1 “Українські палаци. Золота доба: палац в Антонінах”, завдяки якому виготовлено тривимірну графіку макету палацу у селищі Антоніни. У соціальних мережах створено сторінку “Музей Потоцьких”, де публікуються матеріали, пов'язані із селищем Антоніни та родиною Потоцьких.

Структурними підрозділами Городоцької міської ради разом з журналістами телеканалу “Перший Подільський” підготовлено телевізійний сюжет про родзинки села Нове Поріччя (колишній будинок керуючого маєтностями Мнішків-Скібневських “Рогата школа”). Спільно з Інтернет проєктом “Віртуальні витрішки” видано низку публікацій про туристичні дестинації Городоцької громади, зокрема: “Траянів вал”, “Скажений млин”, усі матеріали було передруковано регіональним виданням “Поділля-ньос”.

Для популяризації туристичного потенціалу Новоушичини відзнято промоційні відеоролики: Нова Ушиця – мальовничий край Поділля (українською мовою), Nowa Uszycia – Dniestr (польською), Nowa Uszycia. Dniester – Canyon (німецькою).

Білогірською селищною радою проведено роботу зі створення та зйомки документального фільму про цікаві місця, події та людей Білогірського краю.

З метою покращення обізнаності подорожуючих про туристичну привабливість області Державним історико-культурним заповідником “Самчики” проведено низку заходів, зокрема: цикл онлайн-екскурсій “Подорож маєтковими стежками” у рамках 5-ти тижневого проєкту ”Сторінками історії маєтку “Самчики”; благодійний велопробіг дорогами Старокостянтинівської територіальної громади “Шалені барви” та спортивно-масовий захід “Велопробіг “Дорогами Старокостянтинівської громади” до Дня Конституції України.

У місті Хмельницький просування туристичного продукту здійснювалося шляхом популяризації туристичного потенціалу на місцевих телеканалах, а саме:

з нагоди міжнародного Дня туризму організовано виступ представників туристичної галузі у прямому ефірі телеканалу “Перший Подільський”; репортажі для телеканалу МТРК “Місто” про діяльність туристично-інформаційного центру та актуальні маршрути турів територією області; проводилися екскурсії-знайомства з діяльністю туристично-інформаційного центру та актуальними туристичними маршрутами для студентів Хмельницького національного університету та Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Також для підвищення популяризації області, як туристичного регіону, постійно оновлювався офіційний сайт туристично-інформаційного центру “khmel.travel” та активно велися сторінки у соцмережах Instagram та Facebook з актуальною інформацією та історичними відомостями про туристичні об’єкти.

Протягом звітнього періоду проведено низку тематичних заходів, зокрема, виставки, благодійні концерти на підтримку ЗСУ, фестивалі-конкурси, проекти з підтримки нематеріальної культурної спадщини, мистецькі проекти, акції та інші заходи, які сприяли розвитку туристичної галузі області.

У місті Хмельницький проведено такі заходи: гру-знайомство з містом для дітей віком від 6 до 12 років; 35 екскурсій, у тому числі 30 благодійних екскурсій з екскурсоводом Ігорем Байдаком; благодійну екскурсію, яку провели учні гімназії № 2, вихованці гуртка “Історичне краєзнавство”; English speaking club (англомовна екскурсія містом для дітей); вечір творчості та поезії на тему любові до рідного краю та подорожей Хмельниччиною; дитячі майстер-класи з розпису печива з хмельницькою символікою та Хмельменом, виготовлення виробів з полімерної глини (магніт та брелок); вечори за настільною грою “Хмельницький пан” про місцеві туристичні принади.

Державним історико-культурним заповідником “Самчики” організовано експозиції за межами заповідника: “Скарби Заповідника” у Хмельницькій обласній бібліотеці для дітей ім. Т.Г. Шевченка; “Подорожні нотатки” у Хмельницькому обласному художньому музеї з нагоди 85-ї річниці з дня народження художника Бориса Шнайдера, уродженця Хмельниччини та 85-річчя з дня заснування Хмельницької області; “Самчиківський розпис” до Дня Української Державності, який проведено поблизу Хмельницького обласного науково-методичного центру культури та мистецтв; “Традиційний народний одяг південно-східної Волині” у Старокостянтинівській центральній бібліотеці. А також культурно-масові заходи: літературно-мистецький конкурс читців-декламаторів поезії Т.Г. Шевченка “Поетичне слово Великого Кобзаря”; літературно-поетичні читання “Квітковий маєток” за участі поетів та літераторів Хмельниччини; творчу зустріч з українським поетом, Президентом Асоціації українських письменників, лауреатом Національної премії України ім. Т. Шевченка Тарасом Федюком; пленарний живопис художників Хмельниччини на теренах заповідника та виставку творчих робіт майстрів.

З метою розширення туристичних можливостей та маршрутів Кам’янець-Подільською міською радою проведено туристичний форум у форматі зустрічей з представниками населених пунктів, що входять до громади.

На базі комунального закладу “Палац культури міста Нетішина” проведено конкурси та фестивалі регіонального і всеукраїнського рівнів “Нетішинська коляда” та відкритий фестиваль-конкурс мистецтв “Атом добра та любові”. У м. Нетішин оформлено виставку-знайомство “Подорожуй Хмельницьким краєм”, проведено віртуальну подорож “Свята, традиції та звичаї українського народу”.

Городоцькою територіальною громадою організовано та проведено культурно-мистецькі заходи, які слугуватимуть розвитку туристичної галузі: виставку “Кам’яне мережево давніх єврейських мацев”, присвячена традиційному народному мистецтву євреїв на прикладі оздоблення мацев (надгробків) XVIII початку XIX століття Сатанівського некрополя; “Про що промовляє давня цегла”, на якій презентовано цеглу XVI – початку XX століття з клеймами виробників та слідами тварин, залишених під час просушування заготовок цеглин. Спільно з громадською організацією “Жінки зі сталі” відкрито виставку світлин захисника Маріуполя Дмитра Козацького з позивним “Орест” на тему: “Азовсталь. Світло переможе”, якою зацікавилися понад 10 тис. відвідувачів.

У рамках проєктів “Волонтерський туризм”, “Мистецтво немає меж”, “Історичний лекторій”, “Дерево життя”, “Мистецтво очима дітей”, “Літопис Української Державності” громадами області протягом 2022 року проведено екскурсії різноманітної тематики для внутрішньо переміщених осіб.

Хмельницьким обласним краєзнавчим музеєм спільно з Товариством Червоного Хреста України проведено музейний історичний літопис “М. Хмельницький. Медицина в минулому” та музейний експериментаріум “Лікарські рослини. Секрети народної медицини”. Також упроваджено серію арт-проєктів щодо дитячої реабілітації. Організовано понад 30 видів майстер-класів, фотозон, виставок, лекцій. У літній період вдалося успішно реалізувати програму “Канікули з музеєм” в освітніх таборах, дитячих садочках і таборах літнього відпочинку, перш за все, тематичні заходи: музейні зустрічі, пересувні виставки, квести, креативні майстерки та пізнавально-рухливі активи. Щомісяця проводилися творчі музейні зустрічі “Долоні добра” у центрі комплексної реабілітації “Родинний затишок”.

Стан виконання Завдання II.

Задля розвитку туристичної сфери на території Хмельниччини проведено інтеграцію об’єктів культурної спадщини і територій у туристичні маршрути області шляхом співпраці музеїв обласного підпорядкування та державних історико-культурних заповідників “Межибіж” та “Самчики” з представниками туристичних підприємств області. У співпраці з Національним історико-архітектурним заповідником “Кам’янець”, Кам’янець-Подільським державним історичним музеєм-заповідником та рекомендованими екскурсоводами було проведено низку безкоштовних екскурсій та квестів для внутрішньо переміщених осіб.

З метою розвитку потенціалу туристичних магнітів області розроблено та успішно реалізуються автобусні та пішоходні туристичні маршрути, а саме: до пам’ятки Національного значення “Траянів вал” у межиріччі Збруча та Смотрича; староруське городище, залишене слов’янським населенням, виявлене

в кінці XIX ст. (с. Кузьмич, Великий Карабчийів, Підлісний Олексинець); “Марусин камінь” (с. Великий Олександрів) Вільковецької територіальної громади, “Сивоволосі свідки давнини” (Хмельницький – Сатанів) Сатанівської територіальної громади; “Шляхетний уїк-енд” (Хмельницький – Маліївці), “Духовні скарби Хмельниччини” (Підлісний Мукарів – Чернокозинці) Дунаєвецької територіальної громади; “Синьоока Волинь” (Старокостянтинів – Самчики) Старокостянтинівської територіальної громади; “Подільська Венеція” (Меджибіж – Летичів – Головчинці) Меджибізької територіальної громади; “На гостину до Потоцьких” (Антоніни – Хмельницький) Антонінської територіальної громади. У містах Деражня, Нетішин, Хмельницький, Кам’янець-Подільський та громадах області проведено піші та виїзні екскурсії для учнів місцевих шкіл. Дунаєвецькою міською радою налагоджено співпрацю з Барською та Вінницькою міськими радами у рамках проєкту “Camino Podolico: Подільський шлях святого Якова”.

Громадами області та стейкхолдерами проводився благоустрій туристичних маршрутів з метою підвищення привабливості території. Так, продовжено будівництво відпочинкової зони поряд із пам’яткою Національного значення Костел Святої Анни в Антонінській територіальній громаді, проведено озеленення та висадку дерев, вічнозелених кущів, декоративних рослин.

Не залишено без уваги і людей з обмеженими можливостями, усі заклади культури Нетішинської міської громади обладнано пандусами за рахунок коштів місцевого бюджету.

Для зручності та обізнаності туристів у Старокостянтинівській територіальній громаді виготовлено та встановлено двомовні туристичні вказівники, інформаційні безпекові таблички. КП “Благоустрій” за ініціативи Полонської міської ради виготовлено та встановлено 4 туристичних вказівники, 4 інформаційних стенди.

У 2022 році Національним природним парком “Подільські Товтри” (далі – Парк), розпочато роботу щодо виготовлення та встановлення двомовних туристичних вказівників. один з яких встановлено на рекреаційній ділянці “Давня Бакота”, заплановано виготовлення інформаційних безпекових табличок та будівництво трьох оглядових майданчиків на річці Дністер з улаштуванням відпочинкових просторів на рекреаційній ділянці Парку “Давня Бакота” та еколого-туристичній стежці Парку “Китайгородське відслонення”. Наразі тривають перемовини з керівництвом Староушицької та Китайгородської територіальних громад щодо фінансування з місцевого бюджету заходів зі створення та облаштування оглядових майданчиків.

Територія області вважається сприятливим місцем для розвитку найрізноманітніших видів і форм туризму та відпочинку. Аналіз туристично-рекреаційних можливостей Хмельниччини вказує на те, що область має передумови для перспективного розвитку рекреаційного, спортивного та зеленого видів туризму.

Сільський та зелений туризм розглядається, як найбільш перспективний напрям розвитку сільських територій, оскільки дозволить вирішити низку

соціально-економічних проблем, забезпечити збільшення реальних доходів селян за рахунок реалізації сувенірної продукції, розроблення туристичних маршрутів, надання екскурсійних і додаткових послуг.

Так, у Староушицькій селищній громаді найбільшого розвитку набули сільський та зелений туризм. Функціонує більше 40 зелених садиб, які надають послуги у сфері туризму, частина яких з початком активних військових дій у 2022 році стала тимчасовим прихистком для людей, що тікали від війни. Продовжують активну роботу “Дім мандрівника” (садиба на Бакоті у с. Гораївка) та туристично-інформаційний центр “SantaBakota”, для туристів пропонується зелений маршрут “Легенди Пониззя”. Для розвитку спортивного туризму використовуються квадроцикли, активно розвивається дельтапланеризм, парашанеризм, літня та зимова рибалка, підводне полювання, парусні види спорту та проводиться велотури.

Вдалим доповненням розвитку зеленого туризму на території Кам’янець-Подільського району є гастротуризм: вино, пиво (виноробня Богдана Павлія Bogdan’s Winery (с. Гораївка), виноробня “Bohdan's Winery”); перше крафтове бакотське пиво (“Bakota Pumpkin Ale”); чай (селище Стара Ушиця); сири (ТОВ “МІЛК СТРИМ”, Еко-ферма LACON); мед (Миколина пасіка с. Крушанівка родинна пасіка Костинюків с. Лисківці, “МЕДОВА БАКОТА” с. Гораївка).

Стан виконання Завдання III.

Формування цілісної системи туристичних шляхів області із сучасною інфраструктурою, узгодження планів ремонту та будівництва доріг, у тому числі велодоріжок област, є беззаперечною частиною розвитку галузі туризму.

Так, у м. Хмельницький за рахунок поточного ремонту облаштовано 4 суміжні пішохідні та велосипедні доріжки загальною протяжністю 773 метри. Також на вуличній мережі міста встановлено 10 металевих конструкцій велопарковок. Усього на влаштування таких доріжок з бюджету Хмельницької міської ради витрачено 2 862,4 тис. гривень.

Покращенню розвитку туристичної галузі сприяло проведення реконструкції та капітального ремонту 37,2 км дороги загального користування державного значення М-30 Стрий-Умань-Дніпро-Ізварине територією Хмельницької області.

З метою покращення проїзду дорогами загального користування області підрядними організаціями забезпечено виконання заходів, спрямованих на істотне підвищення рівня безпеки дорожнього руху, зокрема проведено роботи з ліквідації ямковості, встановлення та заміни дорожніх знаків, встановлення та ремонту дорожнього огородження; нанесення дорожньої розмітки та розмітки пішохідних переходів, роботи з благоустрою та озеленення в межах смуги відведення доріг тощо.

У звітному періоді на капітальний та поточний ремонт вулиць та доріг комунальної власності спрямовано 126,3 млн грн, витрати на утримання об’єктів дорожньо-мостового господарства становили 260,4 млн гривень. За рахунок цих коштів відремонтовано 959,4 тис.м² дорожнього покриття, на 2,4 км збільшилася протяжність велосипедних доріжок з твердим покриттям.

На виконання робіт з ремонту мереж зовнішнього освітлення населених пунктів спрямовано 38,5 млн гривень. Витрати на утримання об'єктів зовнішнього освітлення становили 40,0 млн гривень. За рахунок цих коштів виконано ремонт повітряних мереж зовнішнього освітлення протяжністю 450 км, на 8,2 тис. штук збільшено кількість світлоточок, проведено заміну та встановлення світлоточок на економні світлодіодні джерела світла, кількість яких збільшилася на 54,5 відсотка.

Модернізація матеріальної бази туристичної індустрії, у тому числі через забезпечення доступних умов відвідування туристичних закладів для осіб із обмеженими фізичними можливостями, сприяє підвищенню рівня привабливості, конкурентоспроможності регіонального туристичного продукту, створення рівних умов для осіб з обмеженими можливостями.

У місті Хмельницький при проведенні робіт з поточного та капітального ремонтів, утримання дорожньої інфраструктури міста, у тому числі парків та скверів, враховується необхідність забезпечення доступності для осіб з обмеженими фізичними можливостями, зокрема влаштування понижень бордюрного каменю на пішохідних переходах; на з'їздах із тротуарів, влаштування тактильної плитки для осіб з вадами зору.

З метою створення належних умов для розвитку сфери туризму уздовж основних транспортних магістралей області облаштовано місця відпочинку. У 2022 році на автомобільній дорозі загального користування державного значення М-30 Стрий-Умань-Дніпро-Ізварине облаштовано три місця для відпочинку: межа Хмельницької та Вінницької області, селище Летичів "Рибний ринок", село Голосків (у районі примикання до міста Деражня).

Стан виконання Завдання IV.

Інновації у туризмі є невід'ємною умовою підвищення конкурентоспроможності, збільшення обсягу споживання туристичних послуг, формування сприятливого туристичного іміджу. Одним із нововведень сучасної туристичної індустрії є віртуальний туризм. Такі види туризму як культурно-пізнавальний, етнічний, побутовий, історичний, пізнавальний, культовий, ностальгічний може бути використано для характеристики віртуальних подорожей. Зазначений віртуальний тур презентує майже кожна громада, наповнюючи та вдосконалюючи свої туристично-інформаційні сайти.

Крім цього, інформація про туристичні можливості області відображається на сенсорних інформаційних кіосках міста Хмельницький. Антонінською селищною радою розроблено QR-коди до кожної з будівель архітектури селища, за допомогою яких туристи самостійно можуть ознайомитися з історією пам'ятки.

Стан виконання Завдання V.

Підтримка і консолідація профільної туристичної діяльності, розширення географії туристичних потоків в область, активізація туристичного бізнесу, проведення моніторингу інвестиційних пропозицій щодо розбудови туристичної

інфраструктури в регіоні є запорукою конкурентоспроможного функціонування малого і середнього бізнесу.

Комунальне підприємство “Хмельницький туристично-інформаційний центр” налагоджує партнерство з місцевими громадами та розробляє нові цікаві продукти (сувенірна продукція та туристичні атракції) для розвитку туризму в місті.

Рішенням сесії Хмельницької міської ради від 15.12.2021 року № 9 затверджено Програму розвитку підприємництва Хмельницької міської територіальної громади на 2022-2025 роки, яку спрямовано на визначення комплексу заходів, виконання яких сприятиме подальшому динамічному розвитку підприємництва у Хмельницькій міській територіальній громаді за напрямками туризму та курортів.

Туристична сфера нині об'єднує велику кількість дотичних галузей, зокрема: культуру, мистецтво, спорт, освіту, науку, фінанси, зв'язок, народні промисли тощо.

За підтримки Департаменту освіти та науки обласної військової адміністрації та Хмельницького обласного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді в області організовано та проведено заняття гуртків, екскурсій, подорожей “Поділля Хмельниччини”. У таких заходах взяли участь понад 3 тис. учасників освітнього процесу.

Закладами вищої та фахової передвищої освіти, зокрема Хмельницьким кооперативним торговельно-економічним інститутом, Хмельницьким університетом управління та права імені Леоніда Юзькова, Хмельницькою гуманітарно-педагогічною академією та Відокремленим структурним підрозділом “Хмельницький торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету” розроблено та упроваджуються туристично-відпочинкові тури для учасників освітнього процесу закладів освіти у співпраці із туристичними агенціями Хмельницької області, у тому числі із ARDEN PALACE Medical Resort & SPA.

Закладами освіти області, які здійснюють підготовку фахівців за спеціальністю “Туризм”, організовано навчальні курси з метою опанування професії туристичного гіда (за можливості із знанням іноземної мови).

Стан виконання Завдання VI.

З метою надання своєчасної та оперативної допомоги туристам, які опинилися у надзвичайній ситуації та/або постраждали під час подорожі, для забезпечення охорони публічної безпеки і порядку на території області щодобово залучається 450 працівників поліції у складі 250 нарядів, з них: 330 працівників у складі 150 автопатрулів та 120 працівників у складі 100 піших нарядів.

Протягом 2022 року фактів надзвичайних подій за участю туристів на території області в інформаційно-комунікаційній системі Інформаційний портал Національної поліції України не зареєстровано.

У разі виникнення надзвичайних подій за участю туристів, працівниками Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області, у межах компетенції, вживатимуться заходи із своєчасного та оперативного надання допомоги таким особам.

Керівник апарату
адміністрації

Оксана ВЖЕШНЕВСЬКА